

О.Б. Ваасова,
викладач кафедри
естетичного виховання

ДО ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ТЕХНІЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З МУЗИЧНОГО ІНСТРУМЕНТА

На сучасному етапі розвитку національної системи початкової освіти в Україні наявність у вчителя другої спеціальності або спеціалізації надає йому як нові можливості та переваги у працевлаштуванні, так і можливості для власного творчого розвитку, що, в подальшому робить більш професійним та творчим навчальний процес у школі.

Студенти спеціалізації "музика" під час навчання вивчають велику кількість музичних дисциплін. Однією з найважливіших серед них є курс "Музичний інструмент". Вивчення жодної музичної дисципліни, від сольфеджіо до практикуму шкільного репертуару, неможливе без володіння музичним інструментом. Майбутні вчителі музики за час навчання оволодівають технічними навичками, необхідними для виконання на інструменті творів різних стилів та рівня складності й отримують уміння творчо опрацювати та інтерпретувати музичний матеріал.

Враховуючи той факт, що переважна більшість студентів, які приходять навчатися на спеціальність "початкове навчання і музичне виховання" не мають базової музичної освіти, перед викладачами кафедри постає завдання за чотири або п'ять років не просто навчити студентів грати, а й забезпечити їх таким рівнем технічної та виконавської майстерності, який би дозволяв не тільки якісно вивчати інші музичні дисципліни, а й на належному професійному рівні виконувати різноманітні музичні твори, необхідні під час проходження педагогічних практик, а в подальшому використовувати набуті знання та навички у практичній діяльності.

Виховання виконавської майстерності неможливе без органічної єдності художньо-образного осмислення й технічного засвоєння музичного матеріалу. Цьому питанню приділяли увагу у своїх працях і педагоги-теоретики, і піаністи-педагоги (О. Гнесіна, Л. Гінзбург, С. Савинський, А. Маліновська, О. Гольденвейзер, Г. Нейгауз та ін.). Відомий піаніст-педагог Г.Г. Нейгауз писав: "Оволодіння звуком є першим і найважливішим завданням, яке має вирішити піаніст, бо звук є самою матерією музики" [5, с. 69]. Найкращим музичним матеріалом для вирішення цього завдання є етюди, твори, призначені для розвитку технічних навичок [6, с. 201].

Загальновідома еволюція етюдів як жанру від творів інструктивного характеру до високохудожніх творів – етюдів-картин А. Рубінштейна, С. Рахманінова, А. Арєнського; віртуозних концертних етюдів Ф. Ліста, Ф. Шопена та ін., [2] та це не означає, що так звані вправи для розвитку окремих видів технічної майстерності не несуть в собі художнього змісту та не вимагають від студента творчого свідомого опрацювання. В сучасній

педагогіці поняття "техніка" пов'язане не тільки з розвитком технічних здібностей, коли бездумне, механічне повторення складних фрагментів твору замінює свідому творчу роботу над удосконаленням техніки, яка включає в себе вирішення цілого комплексу таких завдань, як якість звуку, його тембральне забарвлення, артикуляція, володіння різними стилями тощо [1, с. 67].

Звичайно, неможливо відокремити деякі види техніки від інших технічних та художніх завдань. Основна методична мета такої роботи – досягнення студентами певної технічної й творчої свободи володіння інструментом та уміння професійно розпорядитися в подальшому отриманими знаннями та уміннями при виконанні не тільки обов'язкових творів та пісень шкільної програми, але й усієї спадщини фортепіанного мистецтва.

Сума технічних навичок має забезпечити точність та професійність виконання нотного тексту, а налаштованість на художній образ кожного конкретного твору допоможе підібрати точні засоби музичної виразності та творчо підійти до вирішення технічних завдань. З перших занять педагоги звертають увагу на організацію природних та економних прийомів звуковидобування. Тільки доцільні та гарні рухи, які виключають будь-яку зажатість, дозволяють отримувати благородне, тембрально забарвлене звучання. "Потворне на погляд потворне і на слух" [7, с. 223].

У даному виді практичної діяльності викладачами використовуються збірки етюдів, розраховані як на розвиток виконавців-початківців (О. Гнесіна, Л. Шитте, Ф. Гюнтен, К. Гурлітт, А. Гедіке, М. Шмітт), так і на вдосконалення технічних навичок студентів, що мають базову музичну освіту (К. Черні, І. Беркович, І. Лешгорн, Й. Мошелес та ін.). За допомогою цих творів здійснюється технічно-художній розвиток студентів, що забезпечує поступове, стійке засвоєння конкретних інтонацій музичної мови.

Література

1. Гнесіна О. Фортепіанная азбука / О. Гнесіна. – М.: Музыка, 1965. – 127 с.
2. Васюхно В. Етюди в музичному, візуальному і театральному мистецтві / В. Васюхно // Шкільний світ. – 2009. – №2. – С. 14-15.
3. Гинзбург Л.С. О музыкальном исполнительстве / Л.С. Гинзбург. – М.: Знание, 1972. – 40 с.
4. Гольденвейзер О.Б. Питання фортепіанної педагогіки / О.Б. Гольденвейзер. – М.: Музыка, 1967. – 133 с.
5. Нейгауз Г.Г. Об искусстве фортепианной игры / Г.Г. Нейгауз. – М.: Музыка, 1987. – 220 с.
6. Новий український тлумачний словник. – Х.: Книжковий клуб, 2008. – 606 с.
7. Лонг М. Французька школа фортепіано / М. Лонг // Выдающиеся пианисты-педагоги о фортепианном искусстве. – М.-Л., 1966. – 230 с.